VALL EXCAVADA PER UNA GLACERA EN FORMA DE *U*

VALL EXCAVADA PER UN RIU EN FORMA DE *V*

VALL MIXTA EXCAVADA PER UNA GLACERA I UN RIU EN FORMA DE *U* + *V*

TAVASCAN

EL GEL, L'ESCULTOR DEL PAISATGE

El paisatge que ens envolta és el resultat d'una història geològica que ve de lluny i que encara és viva.

Fa uns 65 milions d'anys, el xoc de plaques tectòniques va fer aixecar aquestes muntanyes i va deixar al descobert roques molt antigues, com ara granits, esquists i gneis.

Més endavant, durant el Quaternari, les glaciacions van modelar circs i llacs glacials, com ara el de Certascan —el llac natural més gran del vessant sud dels Pirineus—, i llengües de gel de 400 m de gruix van excavar les valls en forma de *U*.

Avui, el relleu continua en transformació constant. Mentre el riu desgasta lentament la llera, la neu transforma el paisatge de manera abrupta mitjançant les allaus.

Ajuntament de Lladorre
PLA DE SOSTENIBILITAT TURÍSTICA DE L'AJUNTAMENT DE LLADORRE
Finançat per la Unió Europea NextGenerationEU
GOBIERNO DE ESPAÑA · MINISTERIO DE INDUSTRIA Y TURISMO · SECRETARÍA DE ESTADO DE TURISMO
Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia
Next Generation Catalunya
Generalitat de Catalunya Departament d'Empresa i Treball

ESP ENG FRA

LLEGIR LA MUNTANYA

Els antics veïns van aprendre a llegir els senyals de la natura per sobreviure. Sabien que després de forces llevaneades o canvis bruscos de temperatura, les canals prioritzen. Avui, la unió d'aquesta memòria històrica amb la ciència moderna i els mapes de risc serveix per a afinar la predicció d'allaus i millorar la seguretat i la protecció civil.

EL BUTLLETÍ DE PERILL D'ALLAUS s'actualitza cada dia durant la temporada de neu per a informar de l'estat de les allaus en temps real al Pirineu.

1. FEBLE
2. MODERAT
3. MARCAT
4. FORT
5. MOLT FORT

LES ALLAUS

L'allau és el resultat d'un combat de forces. D'una banda, la **gravetat** vol fer caure la neu; de l'altra, la **fricció** i l'adherència miren de retenir-la.

Mentre aquestes forces estan en equilibri, la muntanya és estable. Però si afegim pes al mantell o si la calor estova les unions entre les capes de neu, l'equilibri s'esquerda. En perdents forts, la neu perd la batalla contra la gravetat i es precipita muntanya avall de manera sobtada.

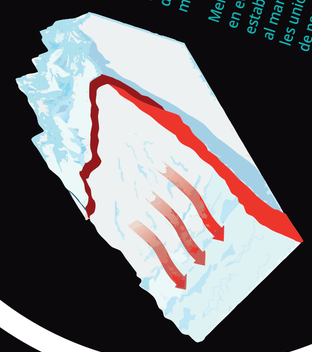

UN CICLE NATURAL

Les allaus no són fenòmens recents. Arxius del segle XV ja parlen d'«**Hivern blanc**» al nord-est de Catalunya, amb una memòria que ha desafiat boscos, ha tapiat rius i ha arrasat nuclis.

Se sap que l'any 1604 una gran allau va causar greus danys personals i materials en aquesta zona, un fet que va marcar la memòria local.

L'any 1604 una gran allau de neu, terra i pedres va barrar el curs del riu que, desbordat, va destruir l'antic Tavascan, situat al Plau. Es diu que només hi va haver onze supervivents. Malgrat el desastre, el poble va reneixer sota la protecció de sant Simeó i la Mare de Déu de les Neus.

Segui com sigui, els veïns de Tavascan tenen molt en compte el risc d'allaus. De fet, aquí a prop hi ha una zona de bosc comunal en què no es pot talar arbres, com a mesura per a protegir el poble davant les esllavissades, ja que els arbres ajuden a retenir la neu.

L'allau de grans dimensions que va tenir lloc el 26 de febrer de 2015.

Fotografia facilitada pels veïns de Tavascan.

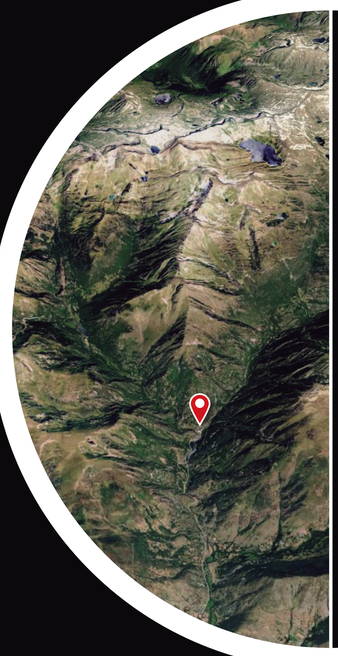

TAVASCAN, ENTRE EL GEL I L'AIGUA

Tavascan se situa al lloc on es trobaren les glaceres de Certascan i de Noarre.

El gel, en avançar, no tallava com un ganivet, sinó que actuava com una cullera enorme que ho arrasava tot.

Així van aparèixer les *valls penjades* i les cubetes de sobreexcavació on avui s'estenen els estanys.

Després del gel, el riu de la Noguera de Cardós agafa el relleu i continua erosionant l'entorn.

El resultat és un paisatge de parets verticals, congostos, gorgs i cascades magnífiques.